

Η έννοια της «αρνητικής» Θρησκευτικής Ελευθερίας (Στέλιος Βασιλειάδης, Θεολόγος, MSc Διεθνών & Ευρωπαϊκών Σπουδών)

/ [Πεμπτούσία](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1W6wmoy>]

1.9 Η «αρνητική» Θρησκευτική Ελευθερία.

Μεγάλο ποσοστό του πυρήνα της Ελευθερίας σκέψης, συνείδησης, και θρησκείας κατέχει η “αρνητική” θρησκευτική ελευθερία. Από την διατύπωση του άρθρου 9 παρ. 1,εδ. 2 Ε.Σ.Δ.Α. «παν πρόσωπον δικαιούται εις την ελευθερίαν σκέψεως, συνειδήσεως, και θρησκείας. Το δικαίωμα επάγεται την ελευθερίαν αλλαγής θρησκείας ή πεποιθήσεων») προκύπτει ότι η “αρνητική” θρησκευτική ελευθερία περιλαμβάνει το δικαίωμα α) να διαμορφώνει, να μεταβάλλει ή να αποβάλλει τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, β) να τις αποκαλύπτει και γ) να συμπεριφέρεται κατά τρόπο τέτοιο που να προϋποθέτει την πίστη του σε ορισμένες θρησκευτικές πεποιθήσεις[24].

Ρητή κατοχύρωση της “αρνητικής” θρησκευτικής ελευθερίας περιέχει το Α.18 παρ.2 το Δ.Σ.Α.Π.Δ : «Κανένας δεν υπόκειται σε καταναγκασμό που θα μπορούσε να παρεμποδίσει την ελευθερία του να έχει ή να υιοθετήσει την θρησκεία ή την πεποίθηση της επιλογής του».

Ένα περιοριστικό μέτρο της θρησκευτικής ελευθερίας πρέπει να είναι αναγκαίο σε μία δημοκρατικά ευνομούμενη κοινωνία. Ειδικότερα, θα πρέπει να υφίστανται α) η αναγκαιότητα του περιοριστικού μέτρου, β) η συμβατότητα του μέτρου με την δημοκρατική κοινωνία και γ) η αναλογικότητα του περιοριστικού μέτρου ως μέσου επιδίωξης του θεμιτού σκοπού.

Η αναγκαιότητα του περιορισμού της θρησκευτικής ελευθερίας εκτιμάται με βάση α) την ύπαρξη αδήριτης κοινωνικής ανάγκης για την προστασία του δημόσιου ή ιδιωτικού συμφέροντος και β) την προσφορότητα του μέτρου που επελέγη για την επίτευξη αυτού του συμφέροντος[25]. Αναφορικά με το πρώτο κριτήριο, το Δικαστήριο ελέγχει αν πράγματι υφίσταται κοινωνική ανάγκη και αν αυτή έχει επιτακτικό χαρακτήρα. Ως προς το δεύτερο κριτήριο το Δικαστήριο εξετάζει αν το περιοριστικό μέτρο είναι πρόσφορο για να υπηρετήσει τον θεμιτό σκοπό.

Η συμβατότητα του περιορισμού της ελευθερίας με μία δημοκρατική κοινωνία εκτιμάται βάση δυο εκδοχών. Σύμφωνα με την πρώτη, η δημοκρατική κοινωνία είναι εκείνη που το Δικαστήριο συλλαμβάνει αφού διασταυρώσει την πρακτική του συνόλου ή μέρος των συμβαλλόμενων κρατών στην Ε.Σ.Δ.Α. για το υπό έλεγχο μέτρο. Σύμφωνα με την δεύτερη εκδοχή, η δημοκρατική κοινωνία είναι εκείνη που

το Δικαστήριο θεωρεί ως πρότυπο για να εκτιμήσει το υπό έλεγχο μέτρο[26]. Η πρώτη εκδοχή είναι εκείνη της σημερινής, πραγματικής δημοκρατικής κοινωνίας των ευρωπαϊκών κρατών ενώ, η δεύτερη είναι η εκδοχή της ενδεδειγμένης δημοκρατικής κοινωνίας.

Το Δικαστήριο ερευνά, εκτός από τα προαναφερθέντα και την αναλογικότητα του περιοριστικού για την θρησκευτική ελευθερία μέτρου. Συγκεκριμένα, εξετάζει αν οι εθνικές αρχές σεβάστηκαν μια δίκαιη ισορροπία ανάμεσα στο περιοριστικό μέτρο που επελέγη και στον επιδιωκόμενο σκοπό. Διατάραξη της δίκαιης ισορροπίας διαπιστώνεται, όταν το περιοριστικό της θρησκευτικής ελευθερίας μέτρο είναι δυσανάλογο σε σχέση με την ανάγκη θεραπείας του δημόσιου ή ιδιωτικού συμφέροντος[27].

[Συνεχίζεται]

[24] Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου και της Επιτροπής, «η πρώτη παράγραφος του άρθρου 9 διαχωρίζεται σε 2 μέρη: το πρώτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου εγγυάται το γενικό δικαίωμα στην ελευθερία της θρησκείας. Το δεύτερο εδάφιο της πρώτης παραγράφου προστατεύει ένα ειδικότερο δικαίωμα στην αλλαγή και στην εκδήλωση θρησκείας».

[25] Βλ. V.Coussirat- Coustere, « Article 9 παρ.2» στο: L.-E.Pettiti_E.Decaux-P.-H.Imbert(διευθ.),ο.π,σ.361

[26] Βλ.Ι.Σαρμάς, Κράτος και Δικαιοσύνη Ι, ο.π., σ.20-23

[27] ΕυρΔΔΑ,Απόφαση Κοκκινάκης, ο.π., παρ.47.